

Ραψωδία Π'

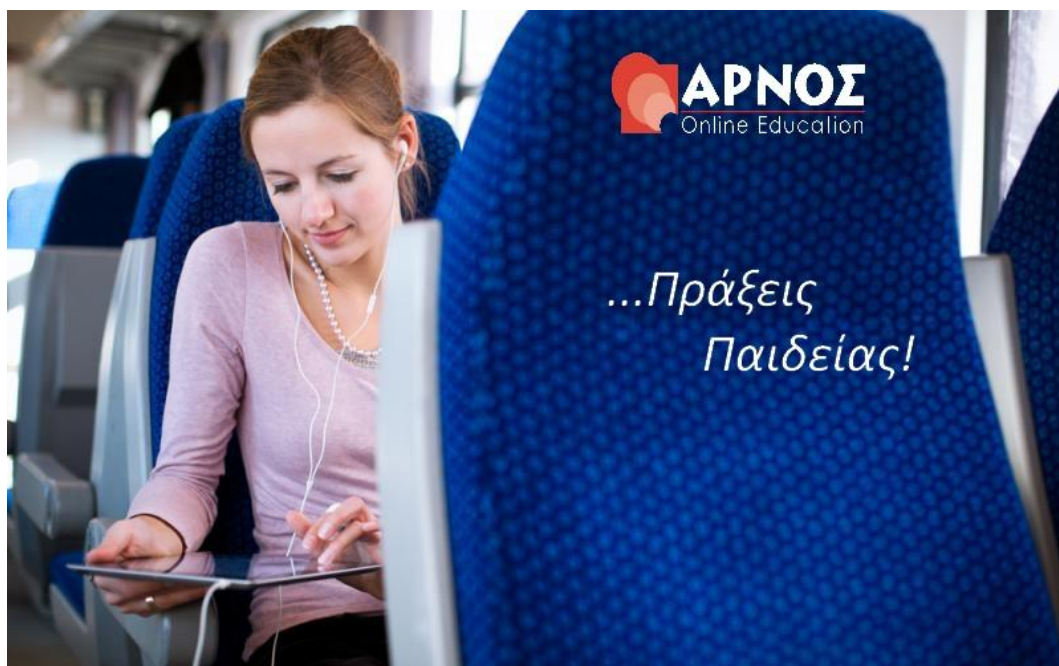
Ιλιάδα Β' Γυμνασίου

Απαντήσεις ερωτήσεων σχολικού βιβλίου

σχ. βιβλίο (σ.σ. 109-118)

Φροντιστηριακό e-μάθημα

Γυμνάσιο: 9.000 μαθήματα με βίντεο-διδασκαλία

Μελέτη όπου, όποτε και όσο εσύ θες!

Διδάσκουμε μεθοδικά σε βίντεο τη θεωρία του σχολικού βιβλίου και λύνουμε όλες τις ασκήσεις

Δημιουργούμε συνεχώς νέα βίντεο με διδασκαλία για τις εκπαιδευτικές σου απαιτήσεις

Παίζουμε και μαθαίνουμε με on line test αξιολόγησης & SOS διαγωνίσματα προσομοίωσης για τις εξετάσεις

Λύνουμε απορίες ζωντανά on line καθημερινά 3 μ.μ. - 8 μ.μ.

Περιεχόμενα

I. Ραψωδία Π 684-867.....	2
Το κύκνειο άσμα και ο θάνατος του Πάτροκλου	2

I. Ραψωδία Π 684-867

Το κύκνειο άσμα και ο θάνατος του Πάτροκλου

1. Ποια είναι τα τελευταία κατορθώματα του Πάτροκλου; Αφού μελετήσετε και την Περιληπτική αναδιήγηση της ραψωδίας, να δείξετε ότι όλη η δράση του ήρωα στη ραψωδία Π έχει τα χαρακτηριστικά της *αριστείας* με αποκορύφωμα τους στ. 783-785.

Ολόκληρη η ραψωδία συνιστά την αριστεία του Πατρόκλου. Ο Όμηρος, προβάλλει την γενναιότητα και την ανδρεία του ήρωα, που θα πλησιάσει μετέπειτα στο θάνατο. Ο Πάτροκλος, διακρίθηκε σε πολλές μάχες ενώ τα κατορθώματα του ήταν αξιοθαύμαστα.

Αρχικά, ο Πάτροκλος πρωτοστάτησε στην καταδίωξη των Τρώων σκοτώνοντας πολυάριθμους εχθρούς. Μονομάχησε, επίσης, με τον Σαρπηδόνα (γιός του Δία) και τον σκότωσε. Ύστερα, συνέχισε την καταδίωξη των Τρώων ως τα Τείχη, παραβαίνοντας τις εντολές του Αχιλλέα, ο οποίος τον είχε αποτρέψει. Ωστόσο, το αποκορύφωμα της αριστείας του Πατρόκλου, αποτελεί το γεγονός πως ενώ οι Αχαιοί και ο ίδιος σκύλευσαν τον νεκρό Κεβριόνη, εκείνος προχώρησε σε τρεις δυνατές επιθέσεις, σκοτώνοντας και αφανίζοντας κάθε φορά από εννέα Τρώες.

Βέβαια, η αριστεία του Πατρόκλου συνηγορείται και από το γεγονός πως ο οπλισμός του, δηλαδή η πανοπλία είναι του Αχιλλέα, εφόσον οι Τρώες όταν τον βλέπουν από μακριά να πλησιάζει στο πεδίο μάχης τρομάζουν, γιατί θεωρούν πως πρόκειται για τον Αχιλλέα. Τέλος, η αριστεία του Πατρόκλου προβάλλεται έντονα και από τον ίδιο τον ποιητή, ο οποίος κρίνει σκόπιμο να αναφέρει την παρέμβαση θεού για να αντιμετωπιστεί ο ήρωας. Όλα τα παραπάνω, εξάρουν την ισχύ του Πατρόκλου, αλλά ωστόσο και η τύφλωση του νου του (άτη) από τις νίκες και τα κατορθώματά του είναι αυτή που τον οδηγεί με βεβαιότητα στην τίση-δηλαδή τον θάνατό του.

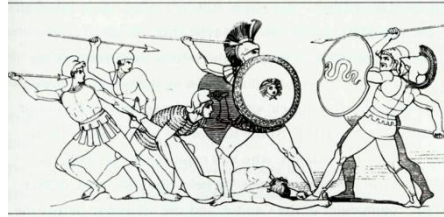
Απολαύστε τη διδασκαλία στα βίντεο του www.arnos.gr

Κατανοείτε σε βάθος τη μεθοδολογία επίλυσης!

2. Πώς δικαιολογείται η μάχη γύρω από τον νεκρό Κεβριόνη με βάση τους κανόνες του ομηρικού πολέμου;

Ο Ηνίοχος του Έκτορα, ο Κεβριόνης κείται νεκρός στο πεδίο μάχης ενώ οι Τρώες και οι Αχαιοί μάχονται γύρω του διεκδικώντας τον. Οι Τρώες προσπαθούν να διαφυλάξουν τον νεκρό σύντροφό τους από την σκύλευση και την ατίμωση των Αχαιών. Αντίθετα, οι Αχαιοί επιδιώκουν να γυμνώσουν τον νεκρό να του αφαιρέσουν δηλαδή τα όπλα. Σύμφωνα με τους κανόνες του Ομηρικού πολέμου, η γύμνωση - σκύλευση του νεκρού θεωρείται η πιο ατιμωτική πράξη.

Η αφαίρεση δηλαδή των όπλων του, σε συνδυασμό με τον διασυρμό και την κακοποίηση του άψυχου σώματος, αποτελούν την μεγαλύτερη ατίμωση του νικημένου, αλλά συνάμα και την ύψιστη δόξα και τιμή για τον νικητή. Για αυτό τον λόγο, γύρω από ένα νεκρό μπορεί να διεξαχθεί ολόκληρη μάχη για την τύχη του. Ο Όμηρος, συχνά αποτυπώνει στο έπος τέτοιου είδους σκηνές.

3. Ποιον ρόλο παίζει ο Απόλλωνας στην ενότητα; Ο τρόπος με τον οποίο δρα ο θεός στον θάνατο του Πάτροκλου (προσέξτε κυρίως τους στ. 789-790) μειώνει ηθικά τον ίδιο ή προβάλλει περισσότερο την ανδρεία του θύματος του; Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.

Ο Απόλλωνας, θεωρείται ηθικός αυτουργός και είναι αυτός που δημιούργησε τις συνθήκες που οδηγούν στην ήττα και στον θάνατο του Πατρόκλου. Ο ρόλος του Απόλλωνα υπήρξε καταλυτικός και απέβη μοιραίος για τον Πάτροκλο. Ο θεός, κρυμμένος μέσα σε μια ομίχλη, χτυπά τον Πάτροκλο στους ώμους και την πλάτη με αποτέλεσμα να χάσει τις αισθήσεις του ο ήρωας και να ζαλιστεί. Μ' αυτόν τον τρόπο, κατορθώνει και αφαιρεί σταδιακά τα όπλα: το κράνος, το μακρύ κοντάρι με τη λόγχη, την ασπίδα και τον θώρακα. Έτσι, ο Πάτροκλος παρέμεινε ανυπεράσπιστος, σαστισμένος, ανίκανος, εξουθενωμένος και αποδυναμωμένος.

Ο τρόπος δράσης του θεού Απόλλωνα ήταν δόλιος, ύπουλος καθώς χρησιμοποιεί τις θεϊκές - υπερφυσικές του ικανότητες για να αποκρούσει και

καταβάλει τον Πάτροκλο. Ωστόσο, δεν μπορούμε να πούμε πως η πράξη αυτή του Απόλλωνα τον μειώνει ηθικά, καθώς δεν υπάρχει ηθικά σωστό και λάθος για τους παντοδύναμους θεούς. Αυτό, εξυπηρετεί συγκεκριμένη σκοπιμότητα. Ο Όμηρος, κρίνει απαραίτητο να χρησιμοποιήσει ένα θεό, για να προβάλλει με αυτόν τον τρόπο την εξαιρετική αντρεία του Πάτροκλου, η οποία μπορεί να αντιμετωπιστεί μόνο με την παρέμβαση ενός θεού και με δόλιο τρόπο. Τέλος, ο θάνατος του ήρωα μπορεί να αποτελεί και θεϊκή τιμωρία (τίση), για την ύβρη που διέπραξε ο ίδιος παραβαίνοντας τις εντολές του Αχιλλέα, υπερτιμώντας τις δυνάμεις του και αλαζονικά φερόμενος και τυφλωμένος.

4. Να παρακολουθήσετε τον σταδιακό αφοπλισμό του Πάτροκλου και να απαντήσετε στα ακόλουθα ερωτήματα: α) Με ποια σειρά αφαιρούνται τα όπλα του ήρωα; β) θεωρείτε ότι ο αφοπλισμός του ήταν απαραίτητος και ότι έπρεπε να γίνει από έναν θεό; Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.

Ο Απόλλωνας, αφοπλίζει τον Πάτροκλο σταδιακά αλλά στοχευμένα. Αφαιρεί από αυτόν πρώτα το κράνος, ύστερα το μακρύ κοντάρι με τη λόγχη και τέλος την ασπίδα και τον θώρακα.

Ο αφοπλισμός του Πάτροκλου, από έναν θεό εξυπηρετεί συγκεκριμένες ποιητικές σκοπιμότητες. Κρίνεται ποιητικά απαραίτητος, καθώς με αυτό τον τρόπο, εξαίρεται η γενναιότητα του Πατρόκλου εφόσον δεν δύναται να νικηθεί ο Πάτροκλος, παρά μονάχα άοπλος και με την επέμβαση ενός θεού. Παράλληλα, εξυπηρετείται η θέληση του θεού να αποδυναμώσει τον Πάτροκλο ώστε να νικηθεί από τους αντιπάλους και να χρειαστεί η παρέμβαση του Αχιλλέα για να εκδικηθεί για τον θάνατό του. Ωστόσο, με τον αφοπλισμό του ήρωα ο Πάτροκλος τιμωρείται για την αλαζονεία του, καθώς δεν ακολούθησε και δεν τήρησε την εντολή που του είχε δώσει ο Αχιλλέας, να μην καταδιώξει τους Τρώες ως τα τείχη. Έτσι βιώνει την ταπεινωτική σκύλευση, ενώ ακούει τον Έκτορα να καυχείται ότι τον νίκησε ενώ αυτός είναι ετοιμοθάνατος.

Τέλος, εξαίρεται και η αξία της πανοπλίας του Αχιλλέα, καθώς αποδεικνύεται απροσπέλαστη και χάριζε στον Πάτροκλο δύναμη και νίκη. Εν κατακλείδι, ο αφοπλισμός γίνεται από έναν θεό, για να παρουσιαστεί η ακατανίκητη αξία του Πάτροκλου και της πανοπλίας του Αχιλλέα. Άλλωστε, ο Όμηρος παρομοιάζει τον Πάτροκλο με θεό, άρα μόνο ένας θεός θα μπορούσε να τον κατατροπώσει και να τον αντιμετωπίζει.

5. Τι προοικονομεί η εικόνα του Έκτορα με το κράνος του Αχιλλέα στο κεφάλι (στ. 799-800); Σε ποιο σημείο της ενότητας η προσήμανση γίνεται ξεκάθαρη;

Στους στίχους 799-800, ο Όμηρος περιγράφει την εικόνα του Έκτορα με την περικεφαλαία του Αχιλλέα στο κεφάλι. Μ' αυτό τον τρόπο, ο ποιητής προσημαίνει τον θάνατό του, ο οποίος μάλιστα θα επέλθει από τον ίδιο τον Αχιλλέα (*«κι έφθανε σ' αυτόν μαυρ' ημέρα»*).

Ωστόσο, στους στίχους 852-854 και 832-842 η προοικονομία γίνεται πιο άμεση, καθώς ο Πάτροκλος προοικονομεί την τίσση του Έκτορα.

Απολαύστε τη διδασκαλία στα βίντεο του www.arnos.gr

Κατανοείτε σε βάθος τη μεθοδολογία επίλυσης!

...Πράξεις Παιδείας!

6. Αφού μελετήσετε τους στ. 786-855, όπου παρουσιάζεται η πτώση και ο θάνατος του Πάτροκλου, να απαντήσετε στις εξής ερωτήσεις: α) Ποιοι (θεοί ή άνθρωποι) συμπράττουν στην ήττα του Πάτροκλου και τι ακριβώς κάνει καθένας; β) Με ποιους τρόπους ο ποιητής προβάλλει την ανδρεία του συντρόφου του Αχιλλέα;

Στην ήττα του Πατρόκλου συνέβαλαν θεοί και άνθρωποι οργανωμένα και με μεθοδικές και διαδοχικές κινήσεις. Ο Πάτροκλος, προχωρά σε τρεις επιθέσεις ενάντια στους Τρώες, σκοτώνοντας κάθε φορά εννέα αντιπάλους. Όμως στην τέταρτη επίθεση, τον πλησιάζει ο Απόλλωνας κρυμμένος μέσα σε ένα σύννεφο και του αφαιρεί ένα-ένα τα όπλα. Ο Πάτροκλος χάνει τις αισθήσεις του και παραλύει.

Τότε, ο Εύφορβος βρίσκει την ευκαιρία και το χτυπά με το δόρυ, ενώ ο Έκτορας του δίνει το τελειωτικό χτύπημα με το δόρυ στην κοιλιά, στεκόμενος μπροστά του, να καυχείται για την νίκη του.

Ο Όμηρος, προβάλλει έκδηλα **την αντρεία, την πολεμική αρετή και την γενναιότητα** που υπέδειξε ο Πάτροκλος. Αρχικά, ο ποιητής προκειμένου να κατατροπωθεί ο ήρωα, αναγκάζεται να χρησιμοποιεί τρεις αντιπάλους, έναν θεό και δύο ανθρώπους.

Μ' αυτό τον τρόπο, μας αποδεικνύει πόσο δύσκολο είναι να αντικρουστεί ο ήρωας καθώς απαιτούνται οι επιθέσεις τριών αντιπάλων και όχι ενός μονάχα. Ταυτόχρονα, ο ένας από τους αντιπάλους επιστρατεύει τις θεϊκές του ιδιότητες, προκειμένου να αφοπλίσει με απάτη τον Πάτροκλο.

Σημαντική ένδειξη της ανδρείας και της δύναμής του αποτελεί το γεγονός πως ο Όμηρος παρουσιάζει τον αντίπαλό του, τον Εύφορβο να τον χτυπά πισώπλατα. Αυτό δηλώνει, πως δεν τολμά να συγκρουστεί μαζί του μέτωπο με μέτωπο. Συνάμα, ο Έκτορας του επιτίθεται πάνοπλος ενώ ο Πάτροκλος είναι άοπλος και αδύναμος. Άρα, δεν μάχονται υπό ίσους όρους. **Συμπερασματικά, οι παρομοιώσεις προβάλλουν την γενναιότητα του ήρωα και μειώνουν την υπερψία και την νίκη του Έκτορα.**

7. Πού φαίνεται η συμπάθεια του ποιητή για τον Πάτροκλο; Να σημειώσετε τα αντίστοιχα χωρία του κειμένου.

Ο Όμηρος, σε πολλά σημεία της ραψωδίας φροντίζει να εξυψώνει στα μάτια μας τον Πάτροκλο. Ο ποιητής, δηλώνει την εξαιρετική συμπάθειά του στον Πάτροκλο και προβάλλει με πολλούς τρόπους την αριστεία του.

Οι συνεχείς νίκες (στ. 692-697) του Πάτροκλου, οι τρεις εκτεταμένες παρομοιώσεις, οι οποίες παρουσιάζουν την ανδρεία του καθώς και οι έξι αποστροφές του Ομήρου προς αυτόν, τον καταξιώνουν στα μάτια του αναγνώστη. Ο ποιητής, απευθύνεται άμεσα στον Πάτροκλο και προσφωνώντας το όνομά του, «**εγύμνωσες**» (στ. 692) «**ανάπαιξες**» (στ.744) «**εχύθηκες**» (στ. 754) «**σου εφάνη, σου'λθε**» (στ. 787-788), «**σ' ελόγχισεν**» (στ.812), «**τα απάντησες**» (στ. 843), εκφράζοντας την οικειότητα και την συμπάθειά του στον ήρωα. Προωθεί την γενναιότητά του, η οποία μόνο με δόλο μπορεί να νικηθεί. Εξ'ου και χρειάστηκε η παρέμβαση του θεού δυο φορές για να ανασταλθεί η δράση του.

8. Να συγκρίνετε τη συμπεριφορά και τον ρόλο του Απόλλωνα στον θάνατο του Πάτροκλου με τον τρόπο τον οποίο χρησιμοποιεί ο Χάρος, για να σκοτώσει τον Διγενή στο ακριτικό τραγούδι που εξυμνεί τα υπεράνθρωπα κατορθώματα του

άκριτη (βλ. Παράλληλο κείμενο). Να ελέγξετε τι επιδιώκουν τόσο ο Όμηρος όσο και ο ανώνυμος ποιητής του ακριτικού τραγουδιού με το να αποδίδουν παρόμοιες συμπεριφορές στον Φοίβο και στον Χάρο αντίστοιχα.

Τόσο ο Απόλλωνας, όσο και ο Χάρος, προκειμένου να κατατροπώσουν τους αντιπάλους, δηλαδή τον Πάτροκλο και τον Διγενή αντίστοιχα, χρησιμοποιούν δόλο και απάτη. Συγκεκριμένα, ο Απόλλωνας ενώ βρίσκεται κρυμμένος μέσα σε ομίχλη, χτυπά πίσωπλάτα τον Πάτροκλο και σταδιακά τον αφοπλίζει. Εκμεταλλευόμενος την κατάστασή του αυτή, οι αντίπαλοι του ο Εύφορβος και ο Έκτορας τον αποτελειώνουν. Από την άλλη πλευρά και στο ακριτικό τραγούδι, ο Χάρος ζηλεύει θανάσιμα την γενναιότητα και την παλικαριά του Διγενή και αφού τον παρακολουθεί, τον παγιδεύει, τον τραυματίζει και του παίρνει την ψυχή. Άρα, ο Απόλλωνας και ο Χάρος κινούνται με σχέδιο και πονηριά.

Οι ποιητές με αυτό τον τρόπο, αποσκοπούν στην ανάδειξη της υψίστης δύναμης και της γενναιότητας των ηρώων. Δηλαδή, οι αντίπαλοι δεν τολμούν να αντιμετωπίσουν τους ήρωες κατά πρόσωπο γιατί ξέρουν ότι θα ηττηθούν. Έτσι, εξαίρεται η αντρεία του Πατρόκλου και του Διγενή, καθώς επιστρατεύονται υπερφυσικές θεϊκές ιδιότητες και δόλιοι τρόποι προκειμένου να τους νικήσουν.

Ωστόσο, ο Απόλλωνας δεν σκοτώνει ο ίδιος τον Πάτροκλο, όπως ο Χάρος τον Διγενή, ενώ συνάμα προβαίνει ο Απόλλωνας στην ενέργεια αυτή, για να προστατέψει τους Τρώες, όχι γιατί ζηλεύει και φθονεί τον ήρωα, όπως ο Χάρος τον Διγενή.

Τέλος, η έκφραση της απaráμιλλης γενναιότητας και δόξας και του αήττητου των ηρώων προβάλλεται στοχευμένα από τους δημιουργούς, προκαλώντας έντονο θαυμασμό στους αναγνώστες.

Απολαύστε τη διδασκαλία στα βίντεο του www.arnos.gr

Κατανοείτε σε βάθος τη μεθοδολογία επίλυσης!

...Πράξεις Παιδείας!